

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

04 noiembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul Penal în următoarea componență:
președinte
judecători

Diaconu Iurie
Catan Liliana
Guzun Ion

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de avocata Tăriță Andriana în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 22 iulie 2020, în cauza penală, privindu-l pe

BALIUC Artiom XXXXX, născut la XXXXX,
originar din XXXXX, fără loc permanent de trai,
temporar domiciliat în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 20.03.2020 – 29.05.2020;

Instanța de apel: 19.06.2020 – 22.07.2020;

Instanța de recurs: 03.09.2020 – 04.11.2020.

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătorei Bălți, sediul Central, din 29 mai 2020, cauza fiind examinată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală, Baliuc Artiom a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (2) lit. e), g), j) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 30 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

S-a admis solicitarea acuzatorului de stat cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată și s-a încasat din contul inculpatului în beneficiul statului cheltuielile de judecată în mărime de 51.198 lei.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, în fapt, a constatat că, în noaptea de 14.01.2020 spre 15.01.2020, fiind în stare de ebrietate alcoolică, aflându-se în casa de locuit XXXXX, având scopul lipsirii ilicite și intenționate de viață a persoanei, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor prejudiciabile și dorind în mod conștient survenirea acestor urmări, pe motiv de reglare de conturi, ca urmare a unui conflict cu Bețirca Irina, Catrinescu Vladimir și Andrieș Nicolae, cu care au consumat mai multe băuturi spirtoase, cu ajutorul unei bare metalice pe care a rupt-o de la un scaun le-a aplicat acestora mai multe lovituri asupra corpului și capului, după care, luând un obiect ascuțit-tăios asemănător cuțitului, folosindu-se de starea de neputință a victimelor din motivul stării de ebrietate alcoolice și vătămarilor deja primite anterior, cu o deosebită cruzime, cu acest obiect le-a aplicat pe rând tuturor multiple lovituri în regiunea capului, feței,

gâtului și antebrățelor, cauzându-le lui Bețirca Irina, Catrinescu Vladimir și Andrieș Nicolae, vătămări corporale grave periculoase pentru viață care au dus la decesul acestora.

Astfel, în rezultatul acțiunilor ilegale ale lui Baliuc Artiom,

- lui Andrieș Nicolae, conform raportului de expertiză judiciară nr. 202010C043 din 19.02.2020, i-au fost cauzate leziuni corporale grave sub formă de plagă tăiată pe partea anterioară a gâtului, cu lezarea ramurii comune al arterei carotide pe stânga, traheei, țesuturilor moi, însoțită de hemoragie abundentă externă, plagă tăiată pe partea lateral-stângă a gâtului, cu hemoragii de culoare roșie-întunecată în țesuturile moi lezate ale gâtului, plagă tăiat-înțepată în treimea superioară (submandibular) a gâtului pe stânga cu canal de plagă de sus în jos, plăgi contuse ale părții pielose a capului, feței (în total 5), echimoză în regiunea ochiului drept, hemoragii în mucoasa ambelor buze cu edem al buzelor care au dus la decesul lui Andrieș Nicolae și au legătură cauzală directă;

- lui Bețirca Irina, conform raportului de expertiză judiciară nr. 202010C044 din 19.02.2020 i-au fost cauzate leziuni corporale grave sub formă de plagă masivă, tăiată pe partea anterioară a gâtului, cu lezarea parțială a mușchiului sternocleidomastoideu pe dreapta, lezarea părții anterioare a traheei mai jos de cartilajul tiroidean, cu hemoragii pronunțate de culoare roșie întunecată în țesuturile moi lezate din plagă, cu semne de hemoragie externă (îmbinarea hainelor, sânge pe pielea feței, gâtului), 5 plăgi contuse în regiunea frontal centru dreapta și la nivelul sprâncenei drepte, cu margini contuse, excoriate, însoțite de hemoragii de culoare roșie întunecată în țesuturile moi epicraniene și în țesuturile moi lezate din plăgi cu prezența pe alocuri de puncte țesulare, cu hemoragie externă, plagă tăiată pe obrazul drept cu margini netede, unghiuri ascuțite, cu hemoragii în țesuturile moi traumatizate și hemoragie externă, 5 echimoze pe partea dorsală a mâinii stângi care au dus la decesul lui Bețirca Irina și au legătură cauzală directă;

- lui Catrinescu Vladimir conform raportului de expertiză judiciară nr. 202010C042 din 18.02.2020 i-au fost cauzate leziuni corporale grave, periculoase pentru viață sub formă de plagă tăiată a gâtului cu lezarea mușchiului gâtului, ramurii arterei carotide comune pe dreapta, cu hemoragie abundentă externă (prezența sângelui pe haine, piele sub formă de sânge uscat (parțial carbonizat) pe față, în regiunea plăgii și pe cutia toracică), hemoragii de culoare roșie-întunecată în țesuturile moi lezate din plagă, plăgi tăiate ale antebrățului drept cu lezarea țesuturilor moi-mușchilor și parțial al tendoanelor musculare cu hemoragie neînsemnată în țesuturile moi lezate, plăgi contuse în regiunea capului cu urme de hemoragie externă, hemoragii în țesuturile moi epicraniene care au dus la decesul lui Călinescu Vladimir și au legătură cauzală directă.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare, a fost atacată cu apel de către avocatul Tăriță Andriana în numele inculpatului, care a solicitat casarea ei, prin aplicarea prevederilor art. 70 alin. (3¹) Cod penal și 364¹ Cod procedură penală,

fiindu-i stabilită inculpatului o pedeapsă mai blândă, urmând a se ține cont de recunoașterea de către el a faptelor penale, comportamentul post-faptic manifestat prin contribuirea activă la descoperirea infracțiunii, căința sinceră, săvârșirea faptei la o vârstă tânără, ne având împliniți 21 ani; fiind respinsă solicitarea acuzatorului de stat privind încasarea de la inculpat a cheltuielilor judiciare în mărime de 51 198 lei suportate pentru efectuarea rapoartelor de expertiză judiciară, întrucât au fost ordonate de către OUP, însă nu la inițiativa celui din urmă, cheltuieli ce urmează a fi suportate din contul statului, în vederea demonstrării vinovăției inculpatului în comiterea faptei imputate.

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Bălți din 22 iulie 2020, apelul avocatului Tărîță Andriana în numele inculpatului a fost respins ca nefondat.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat că, prezenta cauză a fost judecată de către instanța de fond în temeiul art. 364¹ Cod de procedură penală, adică în baza probelor administrate la faza urmăririi penale, acceptate de către inculpat prin cererea depusă până la începerea cercetării judecătorești, potrivit cărei a recunoscut în totalitate fapta expusă în rechizitoriu (f. d. 40 vol- II).

Atât la faza urmăririi penale, cât și în cadrul dezbaterilor judiciare în instanța de fond și cea de apel, inculpatul a recunoscut integral fapta săvârșită ce a fost constatată prin probele administrate, depunând declarații benevole în ce privește circumstanțele comiterii ei. Împrejurările expuse de el colaborând întru-tot cu ansamblul probelor administrate în prezenta cauză, cărora instanța de fond li-a dat o apreciere obiectivă conform prevederilor art. 101 Cod procedură penală, din punct de vedere al concludenței, utilității, pertinentei, veridicității și coroborării reciproce, cu expunerea lor nemijlocită în conținutul p/v al ședinței de judecată și sentința pronunțată pe caz, motivare pe care instanța de apel a acceptat-o și pentru a evita repetarea ei inutilă a însușit-o, fapt care vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO, care în pct. 37 a hotărârii în cauza Albert vs. România din 16.02.2010, statuează că art. 6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să-și motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk vs Olanda, 19 aprilie 1994, pct. 61), noțiunea de proces echitabil implicând ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să examineze chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Constatând cu certitudine vinovăția inculpatului în fapta comisă, instanța, la stabilirea categoriei și termenului pedepsei penale, a dat deplină eficiență dispozițiilor art. 61, 75 Cod penal ce-i determină scopul și criteriile generale de individualizare, corect reținându-i rolul preventiv serios pentru corectarea făptuitorului și restabilirea echității sociale, numindu-i o pedeapsă proporțională faptelor comise și pericolului lor social sporit.

Cât privește solicitarea aplicării în privința inculpatului a prevederilor art. 70 alin. (3¹) Cod penal, dat fiind comiterea crimei în vârstă de la 18 la 21 ani, instanța a respins-o ca fiind nefondată, menționând că la numirea categoriei și termenului

pedepsei, instanța de fond corect a conchis inaplicabilitatea respectivelor prevederi, reieșind din gradul prejudiciabil major al faptelor comise cu urmările survenite și rezonanța sporită a faptei ce se cataloghează ca una excepțional de gravă, soldată cu decesul a trei persoane, aplicabilitatea căroră reieșind din conținutul normei vizate mai sus fiind un drept facultativ a instanței, și nu o obligație.

Corectarea inculpatului este posibilă numai prin izolarea lui de societate, considerând, că pedeapsa închisorii va contribui efectiv la conștientizarea de către el a faptei comise cu prevenirea comiterii ei pe viitor, pericolului social și gravității faptelor săvârșite, o pedeapsă neechitabilă nu numai că nu va aduce la corectarea celui vinovat, ci ar determina neîncrederea societății și a persoanei în funcționarea legii. Cu atât mai mult, că măsură de constrângere, pedeapsa are pe lângă scopul său represiv și o finalitate de exemplaritate, în ce privește comportamentul făptuitorului.

În continuare, Colegiul a conchis netemeinicia solicitării părții apărări de a exclude încasarea de la Baliuc Artiom a cheltuielilor judiciare în sumă totală de 51.198 lei suportate pentru efectuarea rapoartelor de expertiză judiciare, de rând ce instanța de fond corect a argumentat necesitatea și cazurile care au făcut posibilă încasarea acestora din contul inculpatului, or potrivit normei art. 143 alin. (1) Cod de procedură penală prevede cazurile când expertiza judiciară se dispune și se efectuează în mod obligatoriu, ea fiind aplicabilă cazului din speță dat fiind constatarea gradului vătămarilor corporale a părților vătămate, caracterul biologic a probelor ridicate la fața locului și starea psihică a făptuitorului.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, avocata Tăriță Andriana în numele inculpatului a atacat-o cu recurs ordinar, fără a invoca prevederile art. 427 Cod de procedură penală, solicitând casarea deciziei, cu stabilirea pedepsei minime și cu eliberarea totală de la plata cheltuielilor de judecată.

În motivare recurenta a indicat că, instanțele de fond incorect au concluzionat faptul, că deși inculpatul a comis fapta în perioada vârstei până la 21 ani în speță sunt inaplicabile prevederile art. 70 alin. (3¹) Cod penal, reieșind din gradul prejudiciabil major al faptelor comise și rezonanța socială a acestora, considerând că maximul pedepsei urmează a fi redus cu o treime.

Referitor la cheltuieli de judecată, acestea fiind acțiuni procedurale ce țin de administrarea probatoriului și formularea învinuirii, sunt puse în sarcina părții acuzării. Este de competența acuzării în calitate de autoritate a statului de a acumula probe necesare ce demonstrează vinovăția și de a identifica persoana vinovată.

Mai mult, inculpatul este în imposibilitate financiară de a achita cheltuielile de judecată, nu deține loc permanent de trai și nu este angajat în câmpul muncii.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privitor la opinia sa asupra recursului avocatului, menționând că acesta urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat și lipsit de temeiuri legale.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, *instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.*

În sensul art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel.*

Colegiul penal constată că recurenta în recursul declarat nu invocă nici un temei de drept prevăzut la art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, însă, critică pedeapsa aplicată acestuia, solicitând o pedeapsă mai blândă.

Verificând actele cauzei, raportate la alegațiile recurenteii în partea ce ține de individualizarea greșită a pedepsei penale aplicate față de inculpat, Colegiul penal le găsește vădit nefondate, această concluzie rezultând din însăși scopul pedepsei penale stipulat în art. 61 Cod penal, potrivit căruia pedeapsa este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare aplicată în privința condamnaților, care are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea infractorilor, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea acestora, cât și a altor persoane. Ca măsură de constrângere, pedeapsa are pe lângă scopul său represiv și o finalitate de exemplaritate, în ce privește comportamentul făptuitorului.

Totodată se menționează că pedeapsa se consideră echitabilă când aceasta impune inculpatului lipsuri și restricții ale drepturilor lui proporționale cu gravitatea infracțiunilor săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor statului și întregii societăți perturbate prin infracțiunea comisă.

În cauza deferită judecătii, potrivit sentinței Baliuc Artiom a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 145 alin. (2) lit. e), g), j) Cod penal, cu aplicarea art. 364¹ Cod de procedură penală.

Legalitatea și temeinicia sentinței în baza apelului depus de avocata inculpatului, a fost verificată de instanța de apel, care a statuat asupra corectitudinii acesteia, menținând-o în vigoare, fără careva modificări. Adică, criticele apelantei, inclusiv în partea ce ține de solicitarea de a-i stabili o pedeapsă mai blândă cu aplicarea art. 70 alin. (3¹) Cod penal au fost respinse, ca nefondate.

Cât privește solicitarea aplicării în privința inculpatului a prevederilor art. 70 alin. (3¹) Cod penal, dat fiind comiterea crimei în vârsta de la 18 la 21 ani, instanța de apel a respins-o argumentat în decizie. De menționat că articolul prevede că „*la aplicarea pedepsei persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, care au săvârșit infracțiune la vârsta de la 18 până la 21 de ani, maximul pedepsei se reduce cu o treime. În cazul în care instanța, ținând cont de personalitatea*

infractorului, ajunge la concluzia că doar prin aplicarea pedepsei în limitele generale se va atinge scopul pedepsei penale, aceasta poate dispune o pedeapsă în limitele prevăzute de legea penală pentru infracțiunea săvârșită. Necesitatea aplicării pedepsei în limitele generale urmează a fi argumentată de către instanța de judecată". În cauza dată inculpatul a comis infracțiunea la vârsta de 20 ani, deci în privința lui puteau fi aplicate prevederile articolului dat, însă doar instanța în urma cercetării atât a probatorului, a personalității lui cât și a consecințelor în urma infracțiunii avea dreptul să decidă aplicarea sau respingerea solicitării acestor prevederi. Instanța de apel corect a conchis inaplicabilitatea respectivelor prevederi, reieșind din gradul prejudiciabil major al faptelor comise cu urmările survenite și rezonanța sporită a faptei ce se cataloghează ca una deosebit de gravă, soldată cu decesul a trei persoane.

La numirea pedepsei inculpatului instanțele de fond au ținut cont de prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, care stipulează că în caz de aplicare a pedepsei închisorii inculpatul beneficiază de reducerea cu 1/3 din maximul și din minimul prevăzut de sancțiune, fiind stabilite noi limite cu care trebuie să opereze instanța de judecată la stabilirea pedepsei, iar dacă pedeapsa prevăzută de lege este detențiunea pe viață, se aplică pedeapsa închisorii de 30 de ani, iar sancțiunea legii pentru care a fost condamnat inculpatul prevede și detențiune pe viață.

De altfel, în speță, instanța de apel, a dat răspuns deja la toate cele invocate de apelantă în vederea motivării soluției de respingere a solicitării privind aplicarea unei pedepse mai blânde și a preluat argumentele ce cuprind temeiurile de fapt și de drept care au dus, la caz, la respingerea apelului depus, ca nefondat.

Cu referire la solicitarea recurenței precum că instanțele de fond nefondat au dispus încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor de judecată în beneficiul statului, Colegiul reține ca fiind argumentată poziția instanței de apel și în acest sens, or potrivit art. 227 Cod de procedură penală, cheltuieli judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal. Cheltuielile judiciare cuprind sumele plătite pentru efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală adică și pentru efectuarea expertizelor. Cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

Conform alin. (2) art. 229 Cod de procedură penală, instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare.

Subsidiar, Colegiul reține că, obligația inculpatului de a suporta cheltuielile judiciare este principală și integrală, întrucât săvârșirea unei infracțiuni atrage în mod inevitabil desfășurarea urmăririi penale și a judecării cauzei, pentru a i se aplica pedeapsa infractorului, obligația de a suporta cheltuielile judiciare îi revine în principal acestuia.

Nu poate fi reținut argumentul privind situația financiară a inculpatului, or, avocata nu a anexat acte ce ar legitima pretențiile invocate în recurs.

În final, Colegiul consideră oportun de a se referi și la jurisprudența constantă a

Curții Europene, prin care s-a statuat cu titlul de principiu că instanțele judecătorești trebuie să-și motiveze deciziile în temeiul art. 6§1 al Convenției (a se vedea în acest sens cauza Ruiz Torija vs. Spain, 9 decembrie 1994, §29). Totuși, instanțele nu sunt obligate să ofere un răspuns detaliat la fiecare argument al părților, mai cu seamă dacă el este invocat în mod repetat, iar extinderea la care se aplică această obligație de a prezenta motive poate să varieze în dependență de caracterul deciziei și circumstanțele cauzei. Or, în opinia Curții, în cazul în care instanța supremă refuză să admită o cauză din motivul că nu sunt întrunite temeiurile legale pentru această cauză, o motivare foarte succintă poate satisface cerințele art. 6 din Convenție. (a se vedea în acest sens cauza Bachowski v. Polonia din 02.11.2010).

Având în vedere considerentele menționate și raportând situația reținută în cauză la prevederile art. 432 alin. (2) Cod de procedură penală, Colegiul Penal concluzionează că, la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța a respectat prevederile legale pertinente și relevante, prescrise de art.414-419 Cod de procedură penală, iar argumentele din recursul ordinar declarat de apărătoarea inculpatului, sunt vădit neîntemeiate.

9. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul Penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocata Tăriță Andriana în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 22 iulie 2020, în cauza penală privindu-l pe BALIUC Artiom XXXXX, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 01 decembrie 2020.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecător

Catan Liliana

Judecător

Guzun Ion